

Bécs.

A' múlt Szombaton, úgymint Febr. 26-dikán: vad dísznök' kergetésével, 's agyon-szurdosásával: mülatta magát, szokása szerént a' *Nápolyi Király* a' *Práterben*. Mi formán szokott meg készülni az efféle vadászat, kívántuk ez úttal környülál-lásostúl elő adni. Az említett *Práter* erdejének egy része, melly jobb kézre esik a' *Leopold-Város*a' *Jaegerzeil* nevezetű úttzáján ki-érőknek, környül van véve defzka keritéssel. Ezen kerített darab erdőnek felső része el van bizonyos szakaszokra rekesztve hálókkal és ponyvakkal. A' rekesztékeknek oldalain, négy szegű lyukak vagynak vágva, mellyeknek ajtajaik úgy készültek, hogy egy rántással fel lehet nyitni, 's ugyan egy rántással bé is lehet zárni. Ezen lyukakon tsallyák bé a' rekesztékekbe a' vad dísznököt. Következendő módon: Egéssz a' tanyázó helyektől fogva eleséget hullatnak előttök a' Vadászok a' lyukakig; belől a' lyukakon pedig nagy rakás kukoritz (tengeri), árpa, vagy makk van leöntve, mellyet látván a' dísznök, bé sietnek a' prédára: 's azonban le eresztődik a' lyuk' fedele. — A' vadászat' napjára annyi dísznök van készen az első rekesztékben, a' mennyi ki vagy akkorra sententziázva. Közelébb 16 vólt; másszor is olyan formán szokott lenni. Az említett első rekeszték előtt és mellett, jó forma pázsitos térség vagy. Ezen térségnek bal felől való részén, mindjárt a' mülató házhoz vivő út mellett van egy szin, mellyben szokták télen etetni a' szarvasokat és özeket. Ide szoktak a' gyalog 's kotsikon lévő Nézők ölvé gyűlni: úgy nem külömben a' Méltóságok paripáikat vezető Huszárok 's Inasok, és a' kutya-pétzerek is. — Tizenegy óra tájban meg jelent a' *Nápolyi Király*, *Ferentz*, 's *Ferdinánd Föhertzegekkel*, *Christina Föhertzege-Asszohnyal*, néhai *Curlandiai Fejedelem Károly Saxoniai Hertzeggel*, és sok más Méltóságokkal

R

egy-

együtt. A' Föhertzegek, némelly Uraságokkal együtt, a' rekefzték előtt jobbra foglaltak helyet; hogy a' dífznókat ne engedjék a' Dunának menni. E' végre ostorokat tartottak kezeikben, mellyekkel keménnyen durrogattak, mihelyt feléjük talált iramodni a' dífznó. A' *Napolyi* Király, más Meltóságokkal együtt, hosszú nyelvű dárdákat vétén kezébe, bal felől állapotott meg, a' rekefzték' oldala eránnyában. Midön már helyben lettek volna, dolgokhoz láttak a' hajtók a' rekefztékben, 's fel rántották egy olyan oldal lyuknak a' fedelét, mint a' millyenről fellyebb emlékeztünk vólt, mellyen mihelyest ki rontott a' dífznó, leg ottan utánna eredtek a' Királlyal lévő Lovasok; 's nem tágítottak rajta mind addig, míg végére nem jártak. Egy dífznó, a' Király' szokott állása felé vette a' szaladást, 's a' kunyhók és kuklizó helyek között szinte a' *Leopold* Városáig le szaladt. Igen sokáig fáradoztak utánna, de még is kézre nem keríthették. Eppen minthogy ennek a' kergetése annyi időt el vett vólt: hogy el ne késődjenek, mind ki eresztette utólyára a' Király a' még benn vólt dífznókat a' rekefztékből; kilentzet vagy tizet, mellyeknek magok is ugyan utánnok ómlottak a' Lovasok, de az ebeit is reájok bortsáttatta a' Király. A' kutyák tsak hamar fülön ragadtak közölök egynéhányat, 's tartottak a' Vadász Uraknak, hogy agyon szúrhatták; de vagy négy szerentséssen meg mentette életét. Semmi kár nem esett egyéb, hanem hogy a' Királynak egy derék lengyel agara sebet kapott. Már ez, rend szerént való dolog. Ritkábban történik, hogy a' lovakat érje szerentsétlenség. Gr. *Caraccioli* szép török paripájának hasította ki a' minap egy dífznó a' hasát; más ismét B. *Vétsei* Udvari Concipista lovának a' körmét tsapta le. — Darab ideig nézői vóltak a' vadászatnak, egy 6 lovas hintóból *János*, és *Antal* Föhertzegetsék; de nem várták végét. A' Vadász Sereg két óra tájban

ban indult vissza felé a' Városba, két tsapatokban. A' kisebb tsapat előtt lovaglott 's tsergett *Ferdinánd* Föhertzeg, a' más nagyot pedig a' Király vezette.

Vasárnap dél tájban öszve gyültek a' *Diána*' Rendjén lévő Vitézek, *H. Auerberg* Adámnak külső Városi Palotájába. Meg jelent közöttök a' Rend Nagy Mestere a' *Nápolyi* Király is. Ezen Rendnek különös jegye, és formaruhája vagyon. — A' jegy aranyos Vadász kürt, mellyet zöld és féjér tsiku széles pántlikán viselnek bal mellyeken a' Vitézek. — A' Forma ruha: hamu szín kabát, zöld hajtókára; zöld mellyrevaló és nadrág. Ezekhez, vadászkés járul: Észendőként két két aranyat tartozik fizetni minden Vitéz a' Rend' Kasszájába; de eddig kevés gond volt az említett adónak bé szedésére. A' mostani Gyülésben tehát rendelés lett ez erránt 's egyéb Törvények is hozattak. Az eddig való jegyet továbbra is meg erősítette a' *Náp.* Király, valamint a' Forma ruhát is ezen szókkal: Minthogy Vadászok vagyunk nem szükséges a' tzipra köntös. A' Tsászár léfzen ezentúl maga Birodalmaiban Pártfogója (*Protector*) ezen Rendnek.

Estvéli 6 óra tejbán kezdődött az Udvari Bál, mellyben magok a' Fellegek is meg jelentek 7 óra tájban. Eggy ideig Katonai Forma ruhában volt a' *Náp.* Király; hanem egyszer el távozván az Arany Szálából hajós Legény ruhára vetkezett, a' tudva lévő Társaival együtt, 's úgy tértek vissza az említett palotába, holott minekutánna a' 16 szép parafzt Leányok 's Menyetskék is jelen lettek volna, el jártak a' minapi *quadrille* tántzot. Itt nem Gránátérfok formáltak már a' tántzolók körül négy szeget; hanem némelly Gallérok és Dámák kiket *Ferentz Föhertzeg* szedett

dett rendbe a' pádimentomon huzott lineák mentében. Egy Gróf Kisasszon volt a' *Fliegelmann*.

A' Redutban, éjfél előtt fél órával jelent meg a' Tsászár, a' *Nápolyi Király*, és *Saxoniai Hertzeg Károly*, némelly állortzás *Pulcinellik'* tántzának szemlélésére. Ezen *Pulcinellik*, valami 20 Férjfiakból, 's egy Asszonyból állottak. Nagyobb részeket, a' *Nápolyi Király'* házi Tisztjei tették. A' férjfi *Pulcinellik*nek fejeiket, hosszú hegyes süveg fedte. Hajok, retzés zatskóba volt kötve. Egy hosszú újjú bőv fejeér ingből állott az ötöruhájok, melly a' derekokon által volt kötve, 's a' kötésen alól még jóval is le nyúlt, mint a' *Kömivesek'* ingjek. Fellyül a' kötésen, rakva volt az ingek' eleje, ő Felsége' tiszteletére való nyomtatott versekkel. Bőv lábra-valójok is fejeér gyóltsból készült. — Az Asszonymnak rendes asszonyi öltözete volt, hanem ábrázattyát, állortza fedte. — Tántzoló helyet, 30 Granatérosok formáltak nékik következő módon: Meg indulván ketten ketten egy forban, a' Palota közepére marsiroztak; holott minekutánna meg állapodtak volna, artzal fordulván egymásra 's költsönös kézfogás által egybe kaptsolván magokat, kerek formába kiterjedtek, 's ekként közöttök egy üres kerektség formálódott. Ezen kerekségbe érkeztek bé a' *Pulcinellik*, 's minekutánna sok nevettséges hajtogatások által tiszteletet tettek volna a' jádzó szoba' folyosóján ülő Felségeknek, egy igen mulattságos, de nehéz figurájú tántzot tántzoltak; mellyben el is estek ugyan tsak vagy ketten, 's ingek' elejéből rakással omlott ki a' sok papiros. A' tántz azzal végződött, hogy a' férjfi *Pulcinellik*, különböző mértékben lett magok meg hajtások, 's rész szerént egyenessen állások által, grádiván az Asszony, a' leg fellyül álló *Pulcinellik'* vállakon állapodott meg, 's előre nyújtott kezével föl felé tartván legyezőjét, testét olly formába

ba

ba helyhette, mintha repülni akarna. Azzal le szaladt, 's a' gradits is el bomolván, fel futott két férjfi *Pulcinelli*, az Asszonnyal együtt a' Felsegekhez, kiknek a' fellyebb említett versekkel udvaroltak. A' több *Pulcinellik* oda le osztogat tak afféle verseket a' néző sokaságnak; mellyeket kívántunk mi is, értelmekkel együtt, ide iktatni:

All' Imperator Leopoldo II. Una Famiglia Di Cerretani Sonetto

Sotto rustiche vesti, e rozzi aspetti
Una sensibil Alma anco si asconde,
Nè men capace è di gentili affetti
Uom che in povere nasce' o in ricche spon-
de.

E a noi' Signor, negli umili ricetti,
Ove spiriam di pace aure seconde,
Giunser tante accoglienze, e bei diletti,
Onde al cor di *Fernando* il tuo risponde.

Quindi volar osammo al regio piede;
I voti della *) Cerra abbian con noi;
Gratitudin' e Amor l' ali ci diede.

Che offrir a *Leopoldo*, e a' mertì Suoi?
La vita? ... è poco: i cor? ... ah' se il
concede

Carolina e Fernando i cor son Tuoi.

*) Cerretani popoli soggetti al Re delle due Sicilis tra quali ehber origine i Pulcinelli.

II-dik *Leopold Tsászárnak* egy *Cerretói* Fa-
miliától ajánlott Vers.

Paraszt ruha, 's vastag ortzák alatt is lappang érzékeny Lélek. A' szegény Isületésüek is szintén úgy részesei lehetnek a' nemes indulatoknak mint a' gazdag ágyból származtak. Nékünk is van a' mi tsendes alatsón hajlékinkban részünk azon Barátságoskodásokban 's kedves gyönyörüségeben, mellyek egyeztetik Felseget szivét a' Ferdinándéval. Azért merészselünk a' Királyi lábokhoz repülni. A' *Cerretónak* *) kívánságai oal-
lünk.

lünk vagynak. A' háladatosság's szeretet adtak mi nekünk szárnyakat. Mit ajánljunk *Leopoldnak*'s az ő érdemeinek. Éltünkét? — e' kevés; szívünket? — Ó! ha *Carolina* és *Ferdinánd* megengedik, szívünk Tiéid.

*) A' *Nápolyi* Király bírja. Onnan származtak a' *Pulcinellik*.

A' Vasárnapi Redutban, valamelly Levelet adott, a' mint halljuk, egy Maskara *Ferentz Fő-Hertzegnek*, mellyben arra kérettetett a' *Nádor-Ispány* által, hogy menne le *Pozsonba*; hová le is indultak ma, reggeli 8 órakor *Ferentz*, és *Ferdinánd Főhertzegek*, Hitveiseikkel együtt. — Az említett Maskara, *Vitzay* Grófné volt.

Prusszus Minister Gr. *Lufi*, a' ki a' *Reichenbachi* Eggyezéssel küldetett volt a' Nagyvezérhez, ide érkezett a' napokban *Szisztovból*.

Magyar Ország.

Pozson, Febr. 26-dikán. „Ma érkeztek le *Bétsből*, az Ő Felsege által helyben-hagyatott Tzikkelyek. Ehez képest mindenek úgy reménylik, hogy leg fellyebb is két hétnél tovább nem fog immár tartani az Ország Gyűlése. — Itt, ennek a' hónapnak 23-dikán maskarás Bált adott Kantzel. Gr. *Pálffy* ő Kegyelmeisége, mellyben az Ország' Naggyai igen kedvekre mulatták magokat. *Nádorispány* ő Kir. Főhertzege, három izben változtatta a' maskaráját. Először *Tzigány Legény*, azután *Verbunkos*, végre pedig *Szakáts* formában szemléltette magát. Felette vig volt. Maga a' Kantzellárius Úr pedig Magyar Tsaplárost ábrázolt, 's kedves stílfességgel és nyájassággal forgolódot Vendégei körül. A' ruha is úgy illett neki, hogy sokan méltónak télték, azon formájában való le-festésre. — Nagymélt. Gróf *Pálffy* János Úrnak 24-diken 9 és 10 óra között

107-

történt halála, melyet igen sokan fájlnak. — Pompással lezendő el temettetése mára halasztott, délutáni 4 órára; minthogy a' tisztelettel végett ide rendelt Katonáság el nem érkezhetett tegnap a' ki szabott időre.

Austriai Belgyiom.

Nem a' leg jobb lábon állanak *Belgyiomban* a' Rendek. A' Nép nem akarja őket illy formában, a' mint most vagynak, maga képeinek esmerni tovább. A' *Hennegau* Tartományabéliek következőképpen szólának az oda való Rendekről, ő Felségének a' Tsászárnak bé mutatott Jelentésekben: „A' Rendek, ez a' tsuda alkotványú test, mellyhez a' Népnek soha sem vólt bizodalma, nem is lessz, hanemha jobb karba fog állítatni; ezek a' Rendek soha se lehettek a' Nemzetnek Képei, úgymint a' mellytől soha sem vóltak botsátva, sem tellyes hatalommal fel ruházva, 's a' mellynek meg eggyezését semminémű dologhoz való fogásokba nem kérték; a' mellyek nem azon igyekeztek, hogy a' Népnek terhét viselhetőbbé tegyék; hanem tsupán a' magok tekinteteknek nagyobbítása forgott mindenkor szemeik előtt; ezek a' Rendek, a' *Feudalitásnak* (az Uraság 's szolgálat bé hozásnak) méltó származványi, nem atallottak *II. József* Tsászárról 's egész *Familiájáról* olly jelentést tenni közönségessé, hogy azok, *Hennegau* Tartományához való fejedelmi jussoktól el estek azért, hogy ők magok még az *Asiai* Szultánoknál is szabadabbak legyenek, 's bennünket a' leg keményebb, hajthatatlanabb, és képtelenebb Despotismus, t. i. a' papi 's vallási Despotismus alá szorítsanak. Meg vonták ők *II. Józseftől* azt a' tsekély segítséget, mellyet kívánt, némelly apróság, és kétségbe hozható jus rontásokért; 's magok azonban, elzindónél kevesebb idő alatt milliókat vesztegettek a' magok törvénytelen tekinteteknek fenn tartá-

sá.

sára.“ — Ezentúl azt adják elő a' *Hennegauiai* pontról pontra, mint viselték magokat a' Rendek a' Revoluzió alatt, és után, 's illy kéréssel végzik jelentéseket: „Kérde meg Felséged magát a' Népet, mi az ő akaratja, és kívánsága, és ne azt a' Testet, mellyel annak semmi köze. Ez a' kívánság, Fels. Urunk! abból áll, hogy a' Nép' Deputátusainak szabadabb válaftása által, jobb formába vetessenek a' Rendek, avagy leg alább a' harmadik Rend.“

Német Birodalom.

A' *Lüttichi* Hg Püspök, Febr. 13-dikán érkezett vissza, 18 hónapokig tartott távolléte után *Lüttich* Városába. Tiszteletére, durrogtak az ágyúk, 's szólottak minden harangok. Más nap *Te Deum* tartatott, ezen szerentsés vissza menteléért a' Fejedelemnek, 's az egész Város meg volt világosítva.

A' *Berlini* Újságnak Febr. 14-dikén költ Darabja, le írja a' Török Követnek *Berlinig* lett érkezése előtt való nevezetesebb fogadtatásait, 's az említett fő Városba való bé vitettetésének pompáját. — Ezen elő-adásnak részszerént summáját, részszerént tellyes foglatját következendőkben közöljük:

„Minekutánna az ide való Udvarhoz rendelt rendkívülvaló Követjét az *Osmani* Udvarnak, *Asmè Achmet Effendit*, el fogadta volna a' szélen (t. i. *Prussziai Slésia* szélen) Kir. Biztos Májor *Röder* Úr; ezen hónapnak 8-dikán pedig, követségí titkos Tanátos *Dietz* Úr fel' köszöntötte volna *Crossen* Városában a' Király' nevében; 9-diken *Frankfurt* felé folytatták útjokat, holott 10-diken különösen meg vendégelte 's mulattatta Generállieut. *Reville* a' Követet, minden kísézőivel együtt; valamint más nap *Fürstenwald*ban *Berg* Oberster. 12-diken *Cöpenick*be érkeztek, holott is néhány napokig mulatott a' Követ, az oda való Kir. Kastélyban;

a' míg t. i. *Diétz Ur Berlinbe* járt, a' Követnek bé-hozása' módjáról való parantsolat vételre. — Ugy rendeltetett, hogy 16-dikon essék meg a' bé-jövetel *Rummelsburgból*, hová annakokáért fölöstökömre várta *Diétz Ur* a' Követet. Innen, következendő pompával lett az indulás: 1.) 40 Hufzárak lovaglottak, Kapitány 's Hadnagyokkal együtt. 2.) Egy Kir. Lovászmester. 3.) Egy paripáját vezették a' Követnek. 4.) lovaglottak a' Követnél szolgáló két Iffjak. 5.) Jött maga a' Követ, egy 8 lovas kir. pompás hintóban, mellyben elől a' két Kir. Biztosok ültek. 6.) A' Követtség' Titoknokja *Mustafa Effendi*, egy 6 lovas kir. hintóban magánossan. A' Ts. Bizonyoságlevelek, és ajándékok is nálla voltak. Ezen két kir. hintókat, 4 más hat hat lovas kir. hintók követtek, mellyekben ült a' Követtség' Tolmátsa *Karatsa*, 's a' Követnek házi Tisztjei. Ezek után voltak még néhány más hintók, és a' bagázsias szekerek. Hátul lovaglott 20 Hufzár, 2 Tisztekkel együtt. A' *Frankfurti* kapun jöttek bé, 's a' Városnak fok fő úttzáit meg járván, úgy tértek a' Követ' szállására, melly a' *Gens' d' Armes* nevezetű piatzon készítettett. Tiszteleiből való strázsákul, 20 Fegyverviselőket talált, egy Tiszttel együtt a' maga szállásán, kiket újjak fognak naponként fel váltani, míg *Belinben* lessz mulatása a' Követnek,“

Frantzia Ország.

Néhány esztendőkkel ez előtt némelly Természet vizsgálók 's Tudósok indittattak volt el két Fregáton tapasztalás végett Fr. Országból.

A' fregátok kormányozása *Peyrouse* Urra bízott. Már két esztendeje, hogy az említett Urtol semmi Tudósítás sem érkezett Fr. Országba. Ezen dolgon nagy meg illetődésben vagyon az egész Ország. A' tengeri 's ereskedésre ügyelő Duputatio tehát nyomos jelentést tett az eránt

Febr.

Febr, 9dikén a' Nemzet Gyűlésének, s' azt következendő határozásra bírta: kérni kell a' Királyt hogy a' külső Udvaroknál lévő Ministerei által kérelesen meg minden Hatalmanságokat az Emberiségnek, Tudományoknak; és Mesterségeknek Nevében, hogy ezek hagyják meg a' Világnak meszsze lévő részeiben hajókázó Alattavalóknak 's Agenseiknek az említett Fr. Fregátok felől való értekezést 's azoknak Hazájokba való visszafra érkezéseknek eszközlését; hogy a' Nemzet minden e' végett teendő költségeknek meg térítésére, 's még az el követendő fáradságnak meg jutalmazására is kotelezi magát; kérni kell továbbá a' Királyt, hogy készíttessen, egy vagy két Hajókat, 's küldjön el azokon Tudosokat, Termézet vizsgálókat, Rajzolókat ezen-kétféle hagyomással 1), hogy Peyrouse Urat 's annak két Fregatyait mindenfelé nyomozzák, 2) hogy a hajókázásnak, Föld esmérésnek, kereskedésnek, mesterségeknek és Tudományoknak gyarapítására segédeket gyujtsenek.

(A' Spanyol Udvar költségén is kerüli most a' Világot egy Termézet vizsgáló Tárfaság, mellyben vagyon egy Tsch Orszagból való derék Termézet vizsgáló *Haenke* Ur is. Ez nevezetes Tudósítáflait utalította az el múlt éftendő Juniusának 5dikén egy Bétfi Barátjához *Peru* Országának *Lima* nevü fő Városából, *Amerikának* déli részéről.)

Peyrouse Ur eránt való meg tsendesítésekre a' Frantziáknak, egy biztató Jelentést tétetett *de la Lande* nevezetü Frantzia Tudós közönségéffé, hogy t. i. reménység lehet még *Peyrouse* Urnak elől-kerülése felől. *Új-Hollandiának* partjaitól 2000 tengeri mértföldre távozott *Peyrouse* Ur, a' hol *Cook* (hires *Anglus* hajós Kapitány) nem vólt. El kellene tehát a' jövő nyárig várni, a' dolognak kimenetelét. Említett *de la Lande* Ur, az itt következő tzimü betses munkának Szerzője:

Voyage

Voyage en Italie, contenant l' Historire, et les Anecdotes les plus singulieres de l' Italie, et sa description; les usages, le gouvernement, le commerce, la litterature, les artes, l' histoire naturelle, et les antiquités; avec des jugemens sur les Ouvrages de peinture, sculpture et architecture, et les plans des toutes les grandes villes d' Italie par Mr de La Lande. 2. edit. corrigée et augmentée à Paris 1786. 9 Tom. 8. Egy Könyv pedig 4-ed rétbén, képekkel.

Febr. 10-dikén tartott délelőtti Ülésében azt végezte a' többek között a' Nemzet Gyűlése, hogy a' Misékre hagyott jószágok is foglaltassanak el, valamint a' papi jószágok el foglaltattak, 's adassanak el. — A' délutáni Gyűlésben, egy Deputátziójok jelent meg, süveg feltéve 's gomb nélkül való ruhában a' *Quakereknek*, kik *Frantzia Országhoz tartozó Flandriának Dünkirchen (Dunkerque)* nevezetű Városában, 's *Languedocia* Tartományában lakoznak. Kérések oda ment ki, hogy ők a' magok módjok 's az első Ekklesiának példája szerént, a' Világnak nagy közönséges Lelkét imádhassák; Fr. Országban, valamint másutt is az egész Világon minden Embereknek Atytyokfiai lehessenek, a' nálok történő születéseket, párosodásokat 's halálozásokat elég legyen egyedül a' magok Elöljáróik előtt bé iratni; és hogy femmi esküvésre ne köteleztessenek, úgymint a' melly alól fel szabadította őket a' Kristus, midőn azt mondotta: A' te *Ügyod* legyen *Ügy*; és a' te *Nemed Nem*. — Mindazáltal hogy azt ne gondolja valaki, mintha ők ki akarnák vonni magokat a' polgári hitnek letétele alól, közönségesen vallyák, hogy ők a' Nemzethez, Törvényhez, és a' Királyhoz állandóul hívek fognak lenni. — Utóllýára a' maga felekezetének tsendes erkölsét 's békességét völtát adta elő a' *Quaker* Orátor. — A' Gyűlés' Elölülőjétől következendő feleletet vettek a' *Quakerok*, hogy ők, a' kik az üldözések

178

sek 's a' Tyrannusoknak hatalma alól ki vették magokat, lenkihez jobban nem folyamodhattak volna, mint azon Törvénytévökhöz, kik az Emberek' jussaikat tették fundamentomául az Ország Törvényeinek. De a' mi az ő gondolkodások' módjának kútfejeit 's tudományaikat illeti: azok nem tartoznak a' Nemzet Gyülése- eleibe, akár úgy gondoltassanak azok, mint vélekedések; akár pedig mint vallásbéli tudományok: mert az Ember, mint Polgár valamelly Igazgatás formájának veti alája magát; mint gondolkodó Valóságnak semmi más Hazája nintsen a' Világon kívül; és az Isten, 's az Ember szive között mitsoda Igazgatás vállalhatna közbenjáróságot?

Lengyel Ország.

Febr. 9 dikén írják Varsóból, hogy a' Berlini Udvarnál lévő Hollandus Követ Rehde Ur oda érkezett, ki is a' Hollandiai Rendek' részéről arra akarja beszélni a' Lengyel Köz. Tásaság' képét viselőket, hogy Thorn 's Danzig Városait engedjék által a' Pruffziai Királynak; melyet ha nem tselekednének; többet fognának a' jelenlévő környúlállások között veszteni, mint nyerni.

Febr. 8-dikai Ülésében, a' Kints-Kommisszió-
nak számadását vizsgálta az Ország' Gyülése. —
Egy része a' Gyülésnek, nagyon fel lobbant azon
summának szemlélésén, a' melly néhai Orosz Kö-
vet Gr. Stackelberg' szállására ment fel. Tudni-
illik maga az épület 30,000 aranyon vevődött;
a' fel készítése pedig 499,882 Lengy. forintokba
került. Sok ideig 's tüzeffen tartott az említett
tárgy felett való vetekedés. Végre az állítottott
meg, hogy a' Kints-Kommissziónak Kiszolgáltatói
tartozzanak a' ki tett summát le tenni a' magok-
éból. Hogy ezen villongásnak végét szakassza
a' Király, olly ajánlást tett, hogy kész a' maga
tulajdon jövedelmeiből egy millió lengyel forintot
fel áldozni, a' Korona Kintstárja' kárának meg
térí-

terítésére, 's e' végett 100,000 lengy. forint hijá-
nossággal venni eszt. jövedelmeit, míg az egy millió
ki fogna telni: tsak hogy olly sok időt ne vegyen
el a' vetekedés. „Kérem a' Nagyságos Rendekeket
(így szólott a' Király), hogy a' mi Üléseinknek
törekedjünk jobb hasznát venni: mivel a' drága
idő sokkal betesebb, mint mind az, a' mi kér-
désben forog; ne hogy szemünkre hányják, hogy
mi egész napokat, sőt esztendőket el töltöttünk,
minden nyomos dolognak végrehajtása nélkül.“
— Atyai ajánlását a' Királynak, kéz-tsókolással
köszönték a' Rendekek; de tellyességgel el nem
fogadták: hanem azt végezték, hogy az említett
épületet el kell adni, 's az árrát a' Korona-Kints-
tarjába kell bé tenni.

Ezen Ülésben, meg újította a' Gr. *Rzevushy*'
feltételét egy Deputátus, hogy t. i. a' Lovasság'
számára magazinokat kell fel állítani: mint-
hogy különben a' naponként nevedő drága-
sága miatt a' szénának, el kellene adni a' Lovas-
ságnak minden lovait.

Török Birodalom.

Jan. 4-dikén költ *Konstantzinápolyi* Levélből eze-
ket olvassuk:

A' Nagyvezértől újra egy Kurir érkezett ide,
felette kedvetlen hirekkel, mellyeket ugyan tsak
titkolnak, a' mint lehet: mivelhogy a' Népnek
fel-zendülésétől tartanak. A' Nagyúr azonban
tellyességgel nem gondolkozik a' hadnak félbe-
szakasztásáról, sőt annak folytatása eránt szoros
parantsolatokat adott ki. Erre nézve, sok Nagy-
gyai a' Török Birodalomnak az Annyát környé-
kezték meg a' Tsáizárnak, 's szívére kötötték,
hogy terjesztené eleibe a' Szultánnak, minémü
vezedelemre fogná ki tenni átallyában a' Biro-
dalmat, 's különösen a' Fővárost, és maga saját
személyét is, ha szándékát nem változtatja; any-
nyival inkább, mivel a' Nagyvezér' Serege úgy
még

meg tsapont, hogy a' többé az *Oroszokkal* ki nem állhat.

Tudományi Dolgok.

Aitatos Oskolák' Szerzetebéli Pap', 's a' *Sopront* Gymnázium' Igazgatója T. *Pállya* István Úr. nak következő tzmü Beszédje adatott *Bétsben* világ eleibe :

Oratio a Stephano Pállya, e S. P. Reg. Soproniensis Gymnasii Directore habita ad ejusd. Gymn. Alumnos, post Leopoldi II. Rom. Imp. semp. Augusti solennem Inaugurationem in Regem Hungariæ Apostolicum. Viennæ 1791.

Ezen érdemes Hazafi, a' TT. Aitatos Oskolák' Szerzetében már 35 esztendőktől fogva külömbkülömbféle tiztségekkel jeleskedett. A' szelidebb Tudományokat, a' Böltselkedést, Mathésist, Theológiát, és a' Papi Törvényeket (*Jus ecclesiasticum*) 8 esztendeig tanította nagy előmenettel. Előljárója volt a' *Ns* Iffjak' Nevelő Házának *Nyitrán* 4 esztendeig; *Kolosvárott*, az úgy nevezett *Ns Theresianum Kollegiumának* 6 esztendeig; ugyan tsak *Vátzon* is, a' *Ns Ther. Akad.* nak 3 esztendeig Rektora és Direktora volt; 's már 16-dik esztendeje, hogy rész szerént Akademiáknak, rész szerént pedig Gymnáziumoknak Direktorságát viseli. — Négy szép Beszédei jöttek már ki, a' fenn említetten kívül nyomtatásban. Az első, *Lipfiában* nyomtattatott. Mondotta volt ezt T. Szerzője, a' *Kolosvári* Fő Oskolának felállításakor, hová néhai *F. Mária Theresiától* Rektornak küldetett. Második az, mellyet a' *Kolosvári* Akademiának jelenlétében mondott akkor, midön *Mária Theresiától* egy közönséges Könyvtárnak fel-állítását, a Mathésisra, 's természeti Tudományra való szükséges Muséumokat, és a' közönséges Historiának Tanítóját ki nyerte. Harmadik az, mellyet ismét az *Erdélyi Méltóságok* nak

nak számos gyülekezetében mondott akkor, midőn Gróf *Bánffy* helyett, Gróf *Csáky* János tette a' *Kolozvári* Akademiának Présesszévé 's Direktorává. Negyedik az, mellyet ditsőültt *Mária Theresiá*nak halotti pompájakor mindenféle Meltóságoknak, és külömbkülömbféle vallású Rendeeknek jelenlétében mondott.

A' fenn ki tett Befzédet, *Stáhel* Könyváros Úrnál lehet *Bétsben* és *Pesten* kapni; valamint a' következő Munkát is:

Animadversiones in Revolutionem, novumque sic dictum Systema democraticum in Gallia. Anonymi Authoris Opus germanico idiomate edidit Fridericus Schilling, actual. Caesareo-Regius Secretarius Aulicus, quodve, quia aevi nostri vicissitudinibus accommodum, seraeque etiam posteritatis memoria dignum censuit, latinitate donavit Hungarus quidam Comaromienfis. Viennae 1791. in 8-vo. 30 kr.

Egy forint 30 kr. előfizetésre jö ki *Budán*, író papíroson:

Descriptio Provinciae Moxitarum in Regno Peruvano, quam e scriptis posthumis Franc. XAV. Eder e Sos. Jesu annis XV. Sacri apud eosdem curionis digessit, expolivit, & adnotatiunculis illustravit Abb. & Consil. Reg. Mako.

Az elő-pénzt *Budán* az *Universitás* nyomtató mihelye' Igazgatója *Folger*; *Bétsben* pedig könyvnyomtató *Kurzbeek* Úr fogja szedni. A' kik 10 nyomtatványokat vesznek, a' 10 diket ingyen kapják.

Nagy meg illetődéssel olvassuk az *Ephemerides Budensís* nevezet alatt ki-jövö Deák Ujságból, hogy minekutánna még az el múlt Esztendő' Októberének 25. és 27-dik napjain meg tette volna ditséretes remekjeit a' Magyar Jádzó-Társaság a' *Pesti* és *Budai* Teátrumokban: többre osztán mind ez ideig nem mehetett. Ezen Társaság' gyűjtésére, a' vitt némelly józan gondolkozású, 's Nemzet-

zetjeket igazán szerető Hazafiakat, hogy a' Magyar Nyelvet annyival közönségessebbé tethetnék a' Magyar Hazában, 's ez által F. Királyunk' atyai Szándékát is kívántt tze'llyára segítenék. — A' *Magyar*, itt is meg bizonyította, hogy ő, ha akarja, mindenre alkalmas. Ambátor tudniillik szokatlan volt még ekkoráig, a' Magyar Nyelven való közönséges teátromi jádzás, vagy helyesebben szólván, mulattságos tanítás: mindjárt vállalkoztak még is illy hasznos végre, mihelyt az alkalmatosságot látták, nem kevés Számú Magyar Ifjak, némelleyek határozatlan időre; mások pedig örökre: 's még a' szép Nemből is nyertek Személyeket Társaságokba. Ezen Társaságot, a' Kir. Helyt. Tanács helyben hagyta; Ns *Pest* Vármegye, 's különöffen *Pest* Városa pedig megintette a' *Budai* és *Pesti* Teátrómoknak Vitze-Arendátorát, hogy a' maga árendájától vévén a' mértéket, lépjen egyvességre a' Magyar Társasággal, 's azon napokon, mellyeken úgy sem jádzanának egyik vagy másik Teátromban Német Darabokat, engedné által a' játék néző helyeket az említett Társaságnak. A' Teátrómok Vitze-Arendátora azonban külömbkülömbféle nehézségeknek formálása által, húzza halasztja a' dolgot — 's a' maga hasznának fundamentum nélkül való féltéséből, mind tsak hátráltat egygy olly nemes szándékot, mellyet az egész Ország köteles volna elő-segélteni, önnön magáért; még pedig minden haladék nélkül: mert ha egy nagyra született Ifjú nem tartotta volna eddig is a' Lelket a' Társaságban, már kéntelenítetett volna el orzlam; de az említett nagy szivü Jótévő sem bírhatja már lokáig magáéból, a' Társaság' tartására meg kívántató költségeknek tételét.

Költ *Bétsben*, Mártz. első napján 1791.